

Паризькі принципи

Принципи, які стосуються статусу національних установ, що займаються заохоченням і захистом прав людини [Паризькі принципи]

Додаток до резолюції 48/134 Генеральної Асамблеї ООН від 20 грудня 1993

Повноваження і функції

1. На національну установу покладається завдання просувати і захищати права людини.

2. Національна установа наділяється якомога ширшими повноваженнями, які чітко викладені в конституційному або законодавчому акті, який визначає її склад і сферу компетенції.

3. Національна установа здійснює, зокрема, такі функції:

а) представляє уряду, парламенту і будь-якому іншому уповноваженому органу на консультативній основі, на прохання зацікавлених органів або в порядку здійснення свого права розглядати будь-яке питання без звернення до вищої інстанції, висновки, рекомендації, пропозиції і доповіді з питань, що стосуються просування та захисту прав людини; національна установа може прийняти рішення про їх оприлюднення; ці висновки, рекомендації, пропозиції і доповіді, а також будь-яка прерогатива національної установи належать до наступних галузей:

I. будь-які законодавчі та адміністративні положення, а також положення, що стосуються судових органів і спрямовані на забезпечення та посилення захисту прав людини; у цьому випадку національна установа вивчає чинне законодавство та адміністративні положення, а також законопроекти і пропозиції та виносить рекомендації, які вона визнає доцільними для забезпечення відповідності цих положень основоположним принципам у галузі прав людини; у разі необхідності вона рекомендує прийняття нового законодавства, поправки до чинного законодавства та вжиття або зміну адміністративних заходів;

II. будь який випадок порушення прав людини, який вона вирішує розглянути;

III. підготовка доповідей про становище в країні з точки зору прав людини в цілому, а також з конкретних питань;

IV. привернення уваги уряду до випадків порушення прав людини в будь-якій частині країни, внесення йому пропозицій щодо заходів, спрямованих на припинення таких порушень, і, у разі необхідності, надання свого висновку щодо позиції і реакції уряду;

б) заохочує і забезпечує гармонізацію національного законодавства, правил і адміністративної практики з міжнародними документами з прав людини, учасником яких є дана держава, та їх ефективну імплементацію;

в) сприяє ратифікації вищезазначених документів або приєднанню до них і забезпечує їх імплементацію ;

г) бере участь у підготовці доповідей, які держави повинні надавати органам і комітетам Організації Об'єднаних Націй, а також регіональним установам на виконання своїх договірних зобов'язань і, у разі потреби, висловлює свою думку з цього питання, належним чином дотримуючись їх незалежності;

г) співпрацювати з Організацією Об'єднаних Націй і будь-якими іншими організаціями системи Організації Об'єднаних Націй, регіональними установами та національними установами інших країн, компетентними в питаннях просування і захисту прав людини;

д) сприяти розробці навчальних і дослідницьких програм з прав людини та брати участь у їх реалізації в школах, університетах та в професійних колах;

е) оприлюднювати ситуацію у сфері прав людини та зусилля у боротьбі проти всіх форм дискримінації, зокрема расової дискримінації, за допомогою підвищення обізнаності громадськості шляхом інформування та просвітницької діяльності, а також з використанням всіх друкованих органів.

Склад і гарантії незалежності та плюралізму

1. Склад національної установи і порядок призначення її членів, шляхом виборів або іншим способом, встановлюються згідно з процедурою, яка передбачає всі необхідні гарантії забезпечення плюралістичного представництва громадських сил (громадянського суспільства), що беруть участь в діяльності з просування та

захисту прав людини, зокрема шляхом використання повноважень, що дозволяють встановити ефективну співпрацю з представниками, або шляхом участі представників:

а) неурядових організацій, що займаються питаннями прав людини та боротьби проти расової дискримінації, профспілок, відповідних громадських та професійних організацій, наприклад асоціацій юристів, лікарів, журналістів і відомих учених;

б) різних філософських і релігійних течій;

в) університетів і кваліфікованих експертів;

г) парламенту;

г) урядових установ (у цьому випадку їх представники беруть участь у розгляді питань лише як консультанти).

2. Національна установа повинна мати інфраструктуру, що забезпечує безперервне здійснення її діяльності, зокрема достатнє фінансування. Мета такого фінансування має полягати в тому, щоб надати національній установі можливість мати свій персонал і свої приміщення, задля того, щоб вона могла бути незалежною від уряду і не підлягала фінансовому контролю, який може впливати на її незалежність.

3. Для забезпечення стабільності мандата членів установи, без чого не може бути справжньої незалежності, їх призначення оформляється офіційним актом, в якому вказується конкретний термін дії мандата. Мандат може бути отриманий повторно за умови забезпечення плюралістичного характеру складу національної установи.

Методи роботи

У рамках своєї діяльності національна установа:

а) вільно розглядає будь-які питання, що відносяться до сфери її повноважень, незалежно від того, чи були вони запропоновані урядом або прийняті до розгляду без звернення до вищої інстанції, за пропозицією її членів або будь-якого заявника;

б) заслуховує будь-яку особу і отримує будь-яку інформацію і будь-які документи, необхідні для оцінки ситуацій, що належать до сфери її повноважень;

в) звертається до громадськості безпосередньо або через будь-який друкований орган, зокрема для оприлюднення своїх думок і рекомендацій;

г) проводить засідання на регулярній основі і, у разі необхідності, за участю всіх своїх членів після їх належного повідомлення;

г) за необхідності утворює зі своїх членів робочі групи і створює місцеві чи регіональні представництва для сприяння у здійсненні її функцій;

д) проводить консультації з іншими судовими та несудовими органами, що займаються просуванням і захистом прав людини (зокрема, омбудсменами, арбітрами чи іншими аналогічними органами);

е) враховуючи основоположну роль, яку відіграють неурядові організації в розширенні діяльності національних установ, розвиває зв'язки з неурядовими організаціями, що займаються просуванням і захистом прав людини, соціальним та економічним розвитком, боротьбою проти расизму, захистом особливо вразливих груп (зокрема дітей, трудящих - мігрантів, біженців, осіб з фізичними та розумовими вадами) або іншими спеціальними питаннями.

Додаткові принципи, що стосуються статусу комісій, які наділені квазісудовими повноваженнями

Національна установа може бути уповноважена заслуховувати і розглядати скарги і заяви, що стосуються становища окремих осіб. Матеріали можуть передаватися їй окремими особами, їх представниками, третіми сторонами,

неурядовими організаціями, асоціаціями профспілок або будь-якими іншими представницькими організаціями. У цьому випадку без шкоди для вищевикладених принципів, що стосуються інших повноважень комісії, покладені на них функції можуть ґрунтуватися на наступних принципах:

а) досягнення дружнього врегулювання шляхом примирення або, у встановлених законом межах, шляхом винесення обов'язкових рішень, або, у разі необхідності, на основі конфіденційності;

б) повідомлення сторони, яка подала заяву, про її права, зокрема про наявні в її розпорядженні засоби правового захисту, та сприяння в отриманні доступу до них;

в) заслуховування будь-яких скарг чи заяв або направлення їх будь-якому іншому уповноваженому органу в межах, встановлених законом;

г) надання рекомендацій уповноваженим органам, зокрема, шляхом пропозиції поправок або змін до законів, правил та адміністративної практики, особливо якщо вони є причиною труднощів, з якими зіткнулися особи, які подали заяви, з метою відстоювання їхніх прав.

Джерело: Офіційні звіти Генеральної Асамблеї ООН, сорок восьма сесія, Додаток № 49 (А/48/49), стор. 369-370.